

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus huhtikuussa 2023

Enimmäsasiakasmäärä ylittyy yhä useammalla sosiaalityöntekijällä

PÄÄLÖYDÖKSET

- Lastensuojelun sosiaalityöntekijällä oli keskimäärin 30 lasta asiakkaana.
- Enimmäsasiakasmäärä ylittyi 17 hyvinvointialueella.
- Asiakaskeskiarvo oli pienin Etelä-Karjalassa (11) ja suurin Pirkanmaalla (38).
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakansseista oli avoinna 13 prosenttia.
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tehtäviä hoiti ns. sijaispätevä henkilö 28 prosentissa vakansseja.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijäkohtainen enimmäsasiakasmäärä ylittyi 17 hyvinvointialueella huhtikuussa 2023. Pirkanmaalla, Satakunnassa, Kanta-Hämeessä, Pohjois-Savossa ja Pohjanmaalla enimmäsasiakasmäärä ylittyi vähintään kolmanneksella sosiaalityöntekijöistä. Etelä-Karjalassa ja Keski-Pohjanmaalla lastensuojelun henkilöstömitoitus on tilastotietojen pohjalta hyvä.

Lakisääteinen enimmäsasiakasmäärä – 35 lasta – ylittyi 19 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, kun marraskuussa 2022 vastaava luku oli 14 prosenttia.

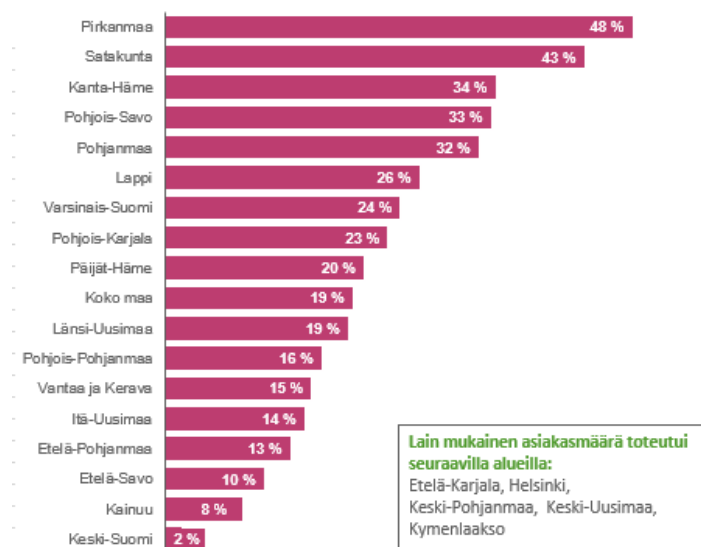
Lastensuojelusosiaalityön henkilöstömitoitus tilanne on huonontunut valtaosassa hyvinvointialueita. Asiakkaiden keskimääräinen lukumäärä nousi 13 hyvinvointialueella.

Huhtikuussa sosiaalityöntekijöillä oli keskimäärin 30 asiakasta, kun marraskuussa 2022 asiakkaita oli keskimäärin 28. Asiakasmäärät ovat koko maan tasolla nousseet lievästi (+2 %) samalla kun henkilöstöresurssi on vähentynyt (-5 %).

Asiakasmäärien ylityksiä selitettiin hyvinvointialuemuutoksen aiheuttamilla henkilövaihdoilla ja sillä, ettei avoimia vakansseja ole saatu täytettyä. On myös mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin kunnat ja kuntayhtymät marraskuussa 2022.

Tiedot kerättiin huhtikuussa 2023, jolloin lastensuojelun järjestämisvastuu oli siirtynyt hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden antamiin tietoihin perustuva tilasto seuraa lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen toteutusta huhtikuussa ja lokakuussa.

Kuvio 1. Osuus lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, joiden asiakasmäärä ylitti lakisääteiset 35 asiakasta, tilanne 11.4.2023 hyvinvointialueittain.

Martta Forsell
martta.forsell@thl.fi

Tuula Kuoppala
tuula.kuoppala@thl.fi

Sisällysluettelo

Enimmäisasiakasmäärän ylitykset	3
Asiakasmäärän ja sosiaalityöntekijäresurssin suhde	3
Asiakasmäärien hajonta.....	6
Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit.....	7
Käsitteet ja määritelmät.....	9
Taulukossa käytetyt symbolit.....	9
Laatuseloste (SVT).....	11
Tilastoraportin erityiskysymykset	13

Taulukko 1. Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitustiedot hyvinvointialueittain, 11.4.2023.
Määritelmät kappaleessa Käsitteet ja määritelmät.

	Asiakkaita (A)	Sosiaali- työntekijä- resurssi (B1+B2)	Avoimet vakanssit (B3)	Enimmäis- asiakasmää- rän ylitykset (C)	Asiakas- keskiarvo (A/(B1+B2))	Ylittävien osuus C/(B1+B2)	Täysien vakans- asiakas ka	Avoint. vakans- sien % (B3/B)	Sijais- pätevien osuus
Koko maa	35 500	1174,3	168,2	226	30,2	19 %	26,4	13 %	28 %
Etelä-Karjala	227	20	0	0	11,4	0 %	11,4	0 %	20 %
Etelä-Pohjanmaa	1 101	39	2	5	28,2	13 %	26,9	5 %	13 %
Etelä-Savo	915	29,5	4,5	3	31,0	10 %	26,9	13 %	16 %
Helsinki	3 852	131	23	0	29,4	0 %	25,0	15 %	24 %
Itä-Uusimaa	449	14	2	2	32,1	14 %	28,1	13 %	43 %
Kainuu	388	12,5	3	1	31,0	8 %	25,0	19 %	35 %
Kanta-Häme	1 208	37	7	13	32,6	34 %	27,5	16 %	32 %
Keski-Pohjanmaa	262	13	1	0	20,2	0 %	18,7	7 %	0 %
Keski-Suomi	1 922	56	10	1	34,3	2 %	29,1	15 %	23 %
Keski-Uusimaa	1 168	40	1	0	29,2	0 %	28,5	2 %	30 %
Kymenlaakso	1003	33	1	0	30,4	0 %	29,5	3 %	58 %
Lappi	1 181	34,6	10	9	34,1	26 %	26,5	22 %	12 %
Länsi-Uusimaa	2 837	112	15	21	25,3	19 %	22,3	12 %	32 %
Pirkanmaa	3 614	94,2	16,2	45	38,4	48 %	32,7	15 %	30 %
Pohjanmaa	1056	53	5,5	17	19,9	32 %	18,1	9 %	50 %
Pohjois-Karjala	1029	35,1	11	8	29,3	23 %	28,5	3 %	32 %
Pohjois-Pohjanmaa	3 119	106	15	17	29,4	16 %	25,8	12 %	25 %
Pohjois-Savo	1 947	63	5	21	30,9	33 %	28,6	7 %	21 %
Päijät-Häme	1 087	34,4	5	7	31,6	20 %	27,6	13 %	38 %
Satakunta	1 630	49	6	21	33,3	43 %	29,6	11 %	27 %
Vantaa ja Kerava	2 115	60	12	9	35,3	15 %	29,4	17 %	28 %
Varsinais-Suomi	3 390	108	23	26	31,4	24 %	25,9	18 %	23 %

Enimmäisasiakasmäärä

Lastensuojelulaki (417/2007) 13 b §:

- 1.1.2022: enintään 35 asiakasta
- 1.1.2024: enintään 30 asiakasta

Tilaston enimmäisasiakasmäärä sisältää vain lastensuojelun 0–17-vuotiaat asiakkaat.

Tämä tilastoa varten tehty määritelmä on kapeampi, kuin lain esitöissä kuvattua tavoitetta, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia.

Tilastomäärittelyyn on päädytty mahdollisimman vertailukelpoisten tietojen saamiseksi, eikä tarkoituksena ole ohjata lain tulkintaa.

Asiakaskeskiarvo

Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (ml. ns. sijaispätevät).

Työntekijäkohtaisia tietoja asiakasmääristä tai työtunneista ei toimiteta THL:ään.

Enimmäisasiakasmäärän ylitykset

Enimmäisasiakasmäärä¹ ylittyi 19 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä 11.4.2023. Puolivuotta aiemmin enimmäisasiakasmäärä ylittyi 14 prosentilla sosiaalityöntekijöistä. (Taulukko 1 ja 4.)

Manner-Suomen 22 hyvinvointialueesta 17:ssä vähintään yhden sosiaalityöntekijän asiakasmäärä ylitti enimmäisasiakasmäärän. Etelä-Karjalassa, Helsingissä, Keski-Pohjanmaalla, Keski-Uusimaalla ja Kymenlaaksossa yhdenkään sosiaalityöntekijän asiakasmäärä ei ylittynyt. (Taulukko 1 ja 4, Kuvio 1.)

Pirkanmaan hyvinvointialueella 48 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä oli enemmän kuin 35 asiakasta. Puoli vuotta aiemmin Pirkanmaalla enimmäisasiakasmäärä ylittyi 14 prosentilla sosiaalityöntekijöistä, joten tilanne on huonontunut nopeasti. (Taulukko 5.)

Satakunnassa asiakkaiden enimmäismäärä ylittyi 43 prosentilla lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä (6 kk sitten 34 %). Ylitysten osuus koko sosiaalityöntekijämäärästä oli erittäin huomattava myös Kanta-Hämeessä (34 %), Pohjois-Savossa (33 %) ja Pohjanmaalla (32 %). Näistä Kanta-Hämeen tilanne on saman kaltainen kuin marraskuussa, Pohjois-Savon enimmäismäärän ylittäjien määrä on moninkertaistunut kuudessa kuukaudessa, ja Pohjanmaalla ylittäjien määrä on hieman vähentynyt. (Taulukko 4.)

Asiakasmäärien ylityksiä selitettiin hyvinvointialueilla henkilövaihdoksilla, tehtävänkuvien muuttumisella tai ettei avoimia vakansseja saatu täytettyä.

Kolmella hyvinvointialueella onnistuttiin puolittamaan enimmäisasiakasmäärän ylittävien sosiaalityöntekijöiden määrä: Pohjois-Pohjanmaalla, Vantaa-Keravalla ja Päijät-Hämeessä.

Asiakasmäärän ja sosiaalityöntekijäresurssin suhde

Asiakaskeskiarvolla kuvataan, kuinka paljon alueen vastuusosiaalityöntekijällä on keskimäärin asiakkaita. Asiakaskeskiarvon kautta pystytään seuraamaan henkilöstömäärien kehitystä myös alueilla, joilla enimmäisasiakasmäärät eivät ylitä.

Keskimäärin lastensuojelun sosiaalityöntekijällä oli 30 asiakasta. Keskimääräinen asiakasmäärä oli korkein Pirkanmaalla (38) ja matalin Etelä-Karjalassa (11). (Kuvio 2, Taulukko 1 ja 2.)

Pirkanmaalla, jossa puolella työntekijöistä (48 %) enimmäisasiakasmäärä ylittyi, myös keskimääräinen asiakasmäärä oli suurin (38). Pirkanmaalla asiakasmäärät ovat kasvaneet (+9 %) puolessa vuodessa kun samaan aikaan työntekijäresurssi on vähentynyt (-17 %). Marraskuussa 2022 Pirkanmaan asiakaskeskiarvo oli vielä 29, joka oli silloin maan keskiarvoa matalampi. (Taulukko 2, Kuvio 3d.)

Asiakaskeskiarvo nousi marraskuuhun 2022 verrattuna 13 hyvinvointialueella. Suurin muutos tapahtui Lapin hyvinvointialueella, jossa huhtikuun 2023 asiakaskeskiarvo oli 34, kun se puoli vuotta aiemmin oli 20 (Taulukko 2 ja Kuvio 3d). Lapin hyvinvointialueelta kerrottiin tilanteen olevan erityisen hankala mm. rekrytointivaikeuksien vuoksi.

Myös Keski-Suomessa asiakaskeskiarvo nousi puolen vuoden aikana nopeasti (26→34). Vantaa-Kerava asiakaskeskiarvo pysyi korkeana (35), kuten myös muun muassa Satakunnan (33) ja Kanta-Hämeen (33).

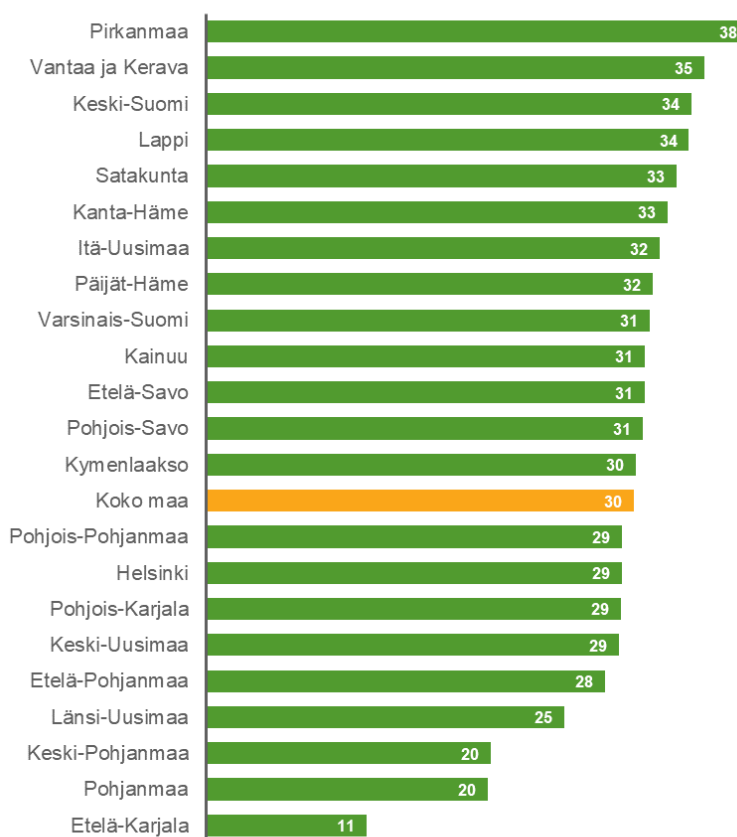
Asiakaskeskiarvo laski 8 hyvinvointialueella. Haastavista alueista tilanne parani Päijät-Hämeessä (35→32), jossa asiakasmäärä väheni jonkin verran (-6 %) samalla kun sosiaalityöntekijöiden määrä kasvoi hieman (+5 %). Pohjanmaan asiakaskeskiarvo laski (27→20) selkeästi, koska sosiaalityöntekijäresurssia kasvatettiin merkittävästi (+49 %). Tästä huolimatta

¹ Lastensuojelulain mukaan asiakasmäärä ei saa ylittää 35 lasta. Lisäksi lain esitöissä on kuvattu tavoitetta, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia. Tässä tilastossa on kysytty vain sosiaalityöntekijöiden määrää, joiden asiakasmäärä ylittää 35 lasta riippumatta työajasta tai muista asiakkaista.

Pohjanmaalla kolmanneksella sosiaalityöntekijöistä (32 %) enimmäisasiakasmäärä ylittyi vielä huhtikuussa 2023, vaikka osuus pienentyikin marraskuusta 2022, jolloin se oli 54 %.

Etelä-Karjalassa asiakaskeskiarvo pieneni entisestään (13→11), kun asiakasmäärä väheni (-10 %), mutta sosiaalityöntekijöiden määrä kasvoi hieman (+5 %).

Kuvio 2. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakaskeskiarvot hyvinvointialueittain, tilanne 11.4.2023.

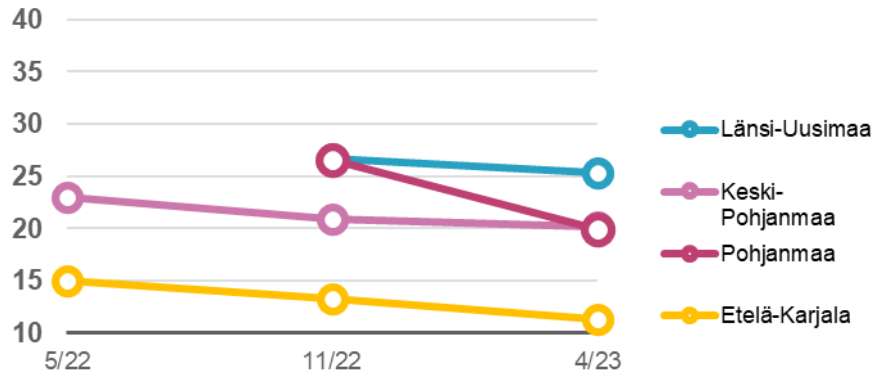
Kuvioissa 3a-d esitetään hyvinvointialueiden asiakaskeskiarvojen kehitystä. Hyvinvointialueet on ryhmitelty neljään kuvioon asiakaskeskiarvon ja sen kehittymisen perusteella. Toukokuun 2022 tiedot on saatu THL:n laajemmasta kyselystä,² jolla pilotoitiin tiedonkeruuta. Vapaaehtoisen kyselyn muotoiluissa oli pieniä eroja lopulliseen verrattuna.

On myös mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin kunnat ja kuntayhtymät marraskuussa 2022. Koska tiedonkeruu ei ole vielä vakiintunut, että tietojen antajat vielä arvioivat tapoja, jolla tiedot voidaan tuottaa säännöllisesti.

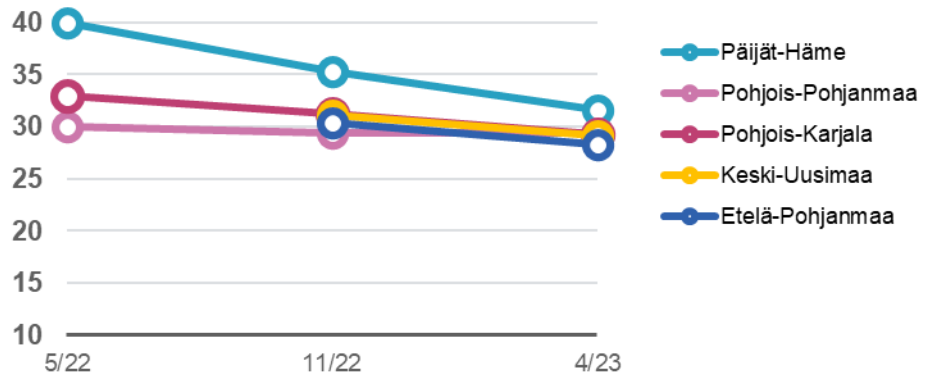
² Yliruka, Laura; Harrikari, Timo; Forsell, Martta; Kuoppala, Tuula; Purhonen, Emmi; Salmela, Marianna (2022). [Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön organisoiminen sekä lastensuojelulain mukaisen henkilöstömitoituksen toteutuminen: Kuntakyselyjen tulokset.](#)

Kuvio 3. Asiakaskeskiarvojen kehittyminen hyvinvointialueittain, tilanne 17.5.2022, 8.11.2022 ja 11.4.2023. Eri alueiden tiedot eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

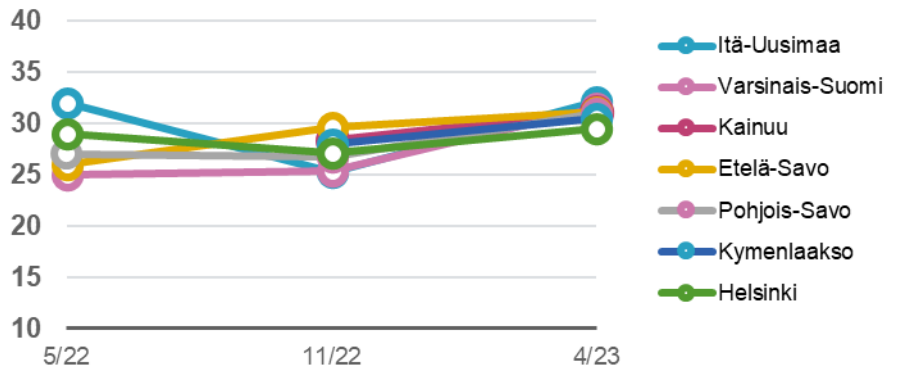
Hyvinvointialueet, joissa matalimmat asiakaskeskiarvot.

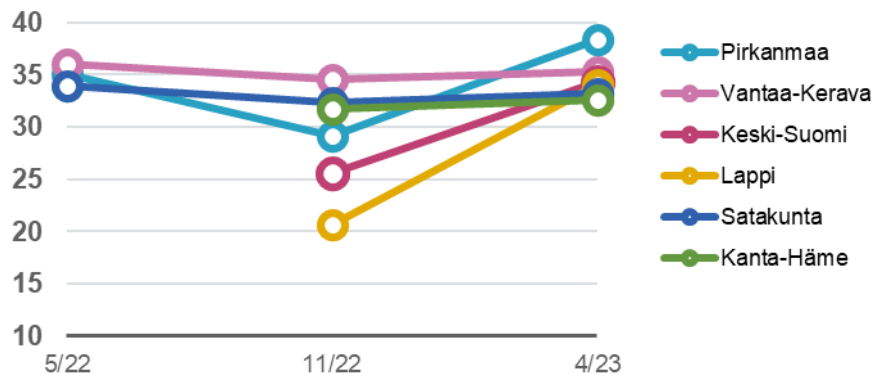
Hyvinvointialueet, joiden asiakaskeskiarvot ovat laskeneet.

Hyvinvointialueet, joiden asiakaskeskiarvot ovat nousseet.

Hyvinvointialueet, joissa korkeimmat asiakaskeskiarvot.

Taulukko 2. Seuranta-ajankohtien asiakaskeskiarvot ja niiden muutos (%) sekä asiakasmäärien että sosiaalityöntekijämäärän muutos (%) hyvinvointialueittain. Määritelmät kappaleessa Käsitteet ja määritelmät.

Hyvinvointialue	Asiakaskeskiarvo (A/(B1+B2))				Muutos marraskuusta 2022 huhtikuulle 2023, %	
	Toukokuu 2022	Marras-kuu 2022	Huhtikuu 2023	muutos, %	Asiakkaat (A)	Sosiaalityöntekijä-resurssi (B1+B2)
Koko maa	..	27,9	30,2	8 %	2 %	-5 %
Etelä-Karjala	15,0	13,3	11,4	-14 %	-10 %	5 %
Etelä-Pohjanmaa	..	30,4	28,2	-7 %	-1 %	7 %
Etelä-Savo	26,0	29,6	31,0	5 %	-1 %	-5 %
Helsinki	29,0	27,1	29,4	8 %	3 %	-5 %
Itä-Uusimaa	32,0	25,3	32,1	27 %	11 %	-13 %
Kainuu	..	28,3	31,0	10 %	-8 %	-17 %
Kanta-Häme	..	31,8	32,6	3 %	-8 %	-11 %
Keski-Pohjanmaa	23,0	20,9	20,2	-3 %	-11 %	-7 %
Keski-Suomi	..	25,6	34,3	34 %	1 %	-25 %
Keski-Uusimaa	..	31,2	29,2	-6 %	4 %	11 %
Kymenlaakso	..	28,0	30,4	9 %	2 %	-6 %
Lappi	..	20,7	34,1	65 %	-5 %	-42 %
Länsi-Uusimaa	..	26,6	25,3	-5 %	4 %	9 %
Pirkanmaa	35,0	29,1	38,4	32 %	9 %	-17 %
Pohjanmaa	..	26,6	19,9	-25 %	12 %	49 %
Pohjois-Karjala	33,0	31,3	29,3	-6 %	4 %	10 %
Pohjois-Pohjanmaa	30,0	29,4	29,4	0 %	-3 %	-3 %
Pohjois-Savo	27,0	26,7	30,9	16 %	3 %	-11 %
Päijät-Häme	40,0	35,4	31,6	-11 %	-6 %	5 %
Satakunta	34,0	32,4	33,3	3 %	8 %	5 %
Vantaa ja Kerava	36,0	34,5	35,3	2 %	2 %	0 %
Varsinais-Suomi	25,0	25,4	31,4	24 %	10 %	-11 %

Asiakasmäärien hajonta

Tiedonkeruussa ei kysytty yksittäisten työntekijöiden asiakasmääriä.

Asiakaskeskiarvo- ja -enimmäismääräindikaattorien yhteinen tarkastelu kertoo kuitenkin jossain määrin hyvinvointialueiden sosiaalityöntekijäkohtaisesta asiakasmäärän hajonnasta:

- Pohjanmaalla 32 prosentilla työntekijöistä ylittyi enimmäisasiakasmäärä, mutta koska Pohjanmaalla asiakkaita oli keskimäärin vain 20 yhtä työntekijää kohden, Pohjanmaalla monella sosiaalityöntekijöillä asiakkaita on oltavia vielä huomattavasti vähemmän kuin 20.
- Pirkanmaalla asiakkaita oli keskimäärin 38 ja enimmäismäärä ylittyi puolella sosiaalityöntekijöistä. Todennäköisesti siis lähes kaikilla työntekijöillä oli lähes enimmäismäärä asiakkaita.
- Kymenlaakso, Helsinki ja Keski-Uusimaa: ei enimmäisasiakasmäärän ylityksiä, mutta keskimäärin 29-30 lasta per sosiaalityöntekijä- todennäköisesti kaikkien asiakasmäärä vain vähän enimmäisasiakasmäärän alapuolella, joten alueen tilanne on haavoittuvainen ja yksittäisenkin työntekijän tilanteen muutos voi johtaa enimmäisasiakasmäärän ylityksiin.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit

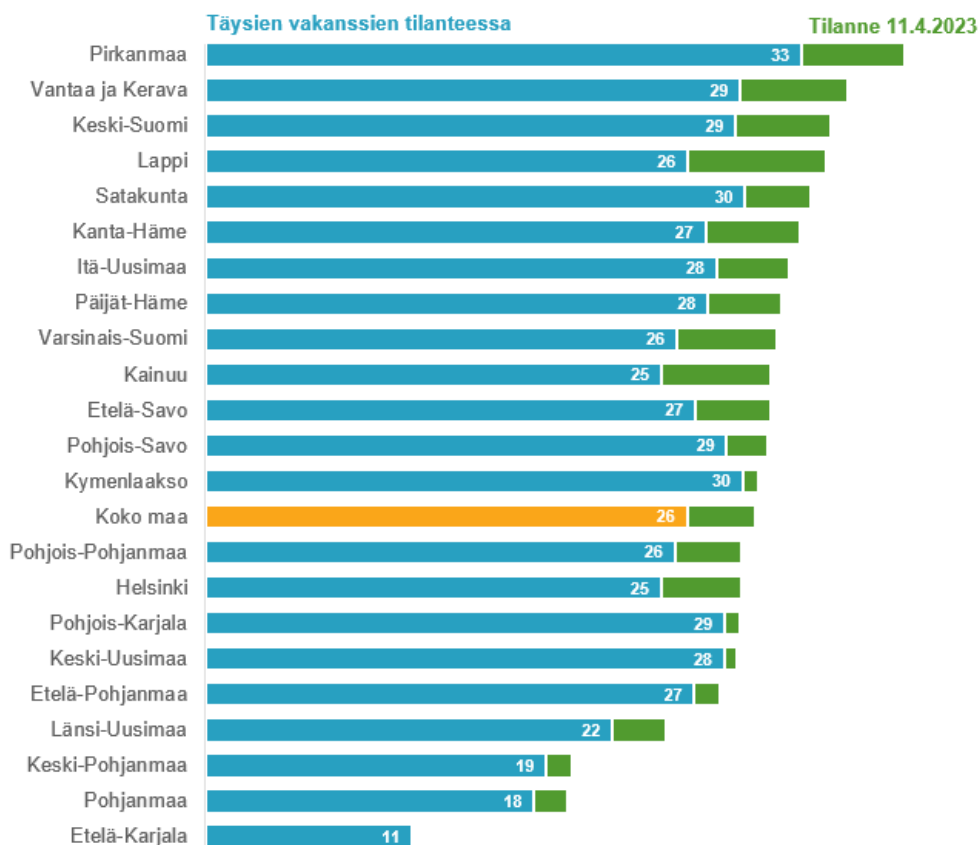
Hyvinvointialueet ilmoittivat tilaston tiedonkeruun lisäksi sosiaalityöntekijäresurssin lisäksi avoimet vakanssit. Koko maassa lastensuojelun sosiaalityöntekijän vakansseja oli avoimena 168 henkilötyövuoden edestä. Avoimien vakanssien osuus oli 13 prosenttia sosiaalityöntekijäresurssista oletetussa täysien vakanssien tilanteessa.

Alueelliset erot avoimien vakanssien osuuksissa olivat suuria. Vain Etelä-Karjalassa kaikki vakanssit olivat täytettyjä, kun Lapissa avoimien vakanssien osuus oli 22 prosenttia ja Kainuussa 19 prosenttia. (Taulukko 1.)

Kuviossa 4 on tarkasteltu millainen hyvinvointialueiden asiakaskeskiarvo olisi, jos kaikki vakanssit olisivat täynnä. Kuviossa vihreällä on nähtävissä tavoitteen ja nykytilan välinen ero.

Tarkastelu osoittaa, että Pirkanmaalla asiakaskeskiarvo olisi hyvin korkea myös täysien vakanssien tilanteessa, eikä hyvinvointialueen vaikea tilanne selity siis pelkästään tarkasteluajankohdan henkilömuutoksilla.

Kuvio 4. Täysien vakanssien asiakaskeskiarvo ja asiakaskeskiarvo hyvinvointialueilla 11.4.2023.

Runsa neljännes (28 %) lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tehtäviä hoiti ns. sijaispätevä sosiaalityöntekijä. Kainuussa sijaispätevien osuus oli peräti 58 prosenttia. Osuus oli pienin Keski-Pohjanmaalla (12 %) kun taas Keski-Pohjanmaalla sijaispäteviä ei ollut lainkaan (8 %).

Sijaispätevät sosiaalityöntekijät

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (2015/817)12 §:

Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena.

Sijaispätevät on sisällytetty tilastossa lastensuojelun suojelunsosiaalityöntekijäresurssiin.

Taulukko 3. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden avoimet vakanssit hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialue	Avointen vakanssien osuus, %			Avoimet vakanssit, lukumäärä		
	Toukokuu 2022	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	muutos, %
Koko maa	..	12 %	13 %	169,6	168,2	-1 %
Etelä-Karjala	6 %	0 %	0 %	0,0	0,0	0 %
Etelä-Pohjanmaa	..	9 %	5 %	3,5	2,0	-43 %
Etelä-Savo	16 %	11 %	13 %	4,0	4,5	13 %
Helsinki	0 %	10 %	15 %	15,0	23,0	53 %
Itä-Uusimaa	24 %	0 %	13 %	0,0	2,0	.
Kainuu	..	17 %	19 %	3,0	3,0	0 %
Kanta-Häme	..	20 %	16 %	10,2	7,0	-31 %
Keski-Pohjanmaa	0 %	13 %	7 %	2,0	1,0	-50 %
Keski-Suomi	..	5 %	15 %	3,6	10,0	178 %
Keski-Uusimaa	..	16 %	2 %	7,0	1,0	-86 %
Kymenlaakso	..	8 %	3 %	3,0	1,0	-67 %
Lappi	..	11 %	22 %	7,5	10,0	33 %
Länsi-Uusimaa	..	12 %	12 %	14,5	15,0	3 %
Pirkanmaa	17 %	10 %	15 %	13,2	16,2	23 %
Pohjanmaa	..	8 %	9 %	3,0	5,5	83 %
Pohjois-Karjala	12 %	11 %	3 %	4,0	1,0	-75 %
Pohjois-Pohjanmaa	18 %	14 %	12 %	18,0	15,0	-17 %
Pohjois-Savo	8 %	11 %	7 %	8,5	5,0	-41 %
Päijät-Häme	28 %	20 %	13 %	8,0	5,0	-38 %
Satakunta	14 %	15 %	11 %	8,0	6,0	-25 %
Vantaa ja Kerava	17 %	16 %	17 %	11,6	12,0	3 %
Varsinais-Suomi	18 %	15 %	18 %	22,0	23,0	5 %

Taulukko 4. Enimmäsasiakasmäärän ylitykset hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialue	Osuus lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, joilla enemmän kuin 35 asiakasta		Lukumäärä sosiaalityöntekijöitä, joilla on enemmän kuin 35 asiakasta		
	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	Marraskuu 2022	Huhtikuu 2023	muutos, %
Koko maa	14 %	19 %	176	225,5	28 %
Etelä-Karjala	0 %	0 %	0	0	0 %
Etelä-Pohjanmaa	5 %	13 %	2	5	150 %
Etelä-Savo	22 %	10 %	7	3	-57 %
Helsinki	0 %	0 %	0	0	0 %
Itä-Uusimaa	0 %	14 %	0	2	.
Kainuu	7 %	8 %	1	1	0 %
Kanta-Häme	27 %	34 %	11	12,5	14 %
Keski-Pohjanmaa	0 %	0 %	0	0	0 %
Keski-Suomi	0 %	2 %	0	1	.
Keski-Uusimaa	0 %	0 %	0	0	0 %
Kymenlaakso	0 %	0 %	0	0	0 %
Lappi	13 %	26 %	8	9	13 %
Länsi-Uusimaa	9 %	19 %	9	21	133 %
Pirkanmaa	14 %	48 %	16	45	181 %
Pohjanmaa	54 %	32 %	19	17	-11 %
Pohjois-Karjala	16 %	23 %	5	8	60 %
Pohjois-Pohjanmaa	30 %	16 %	33	17	-48 %
Pohjois-Savo	6 %	33 %	4	21	425 %
Päijät-Häme	46 %	20 %	15	7	-53 %
Satakunta	34 %	43 %	16	21	31 %
Vantaa ja Kerava	28 %	15 %	17	9	-47 %
Varsinais-Suomi	11 %	24 %	13	26	100 %

Käsitteet ja määritelmät

Lastensuojelun asiakas (A1): 0–17-vuotiaat asiakkaat lastensuojelulain (417/2007) 27 §:n mukaisesti.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (B1+B2): Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät Lastensuojelun palvelutehtävässä kuten määritelty sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 12 §:ssa. Tiedonkeruussa tiedot toimitetaan eriteltyinä päteviin ja sijaispäteviin sosiaalityöntekijöihin. Mikäli sosiaalityöntekijät työskentelevät vain osin lastensuojelun palvelutehtävässä sosiaalityöntekijäresurssi voi muodostua kymmenysten summana.

Avoimet sosiaalityöntekijän vakanssit (B3) Avoimet kokopäiväiset tehtävät. Mikäli avoin tehtävä on vain osin lastensuojelun palvelutehtävässä avoin vakanssi voi olla kymmenyksiä. sosiaalityöntekijäresurssi voi muodostua kymmenysten summana. Avoimiin tehtäviin ei sisällytetä vakansseja, joita hoitaa määräaikaisesti sijaispätevä.

Enimmäisasiakasmäärän ylittävät sosiaalityöntekijät (C) Lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden määrä, joilla on enemmän kuin 35 (2024 alkaen 30) alle 18 vuotiasta lastensuojelun asiakasta lastensuojelulain 13 b §:ssä mukaisesti. Kokonaisluku. Lukua laskettaessa ei huomioida sosiaalityöntekijöiden osittaista työaikaa tai muita kuin lastensuojelun 0–17-vuotiaita asiakkaita.

Asiakaskeskiarvo: Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssi (ml. ns. sijaispätevät).

Enimmäisasiakasmäärän ylittävien osuus: Enimmäisasiakasmäärän ylittävät sosiaalityöntekijät jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijä resurssilla (C/(B1+B2)).

Täysien vakanssien asiakaskeskiarvo: Työntekijäkohtainen asiakaskeskiarvo, jos kaikki vakanssit olisivat täynnä.

Avointen vakanssien osuus: Avoimena olevien vakanssien osuus laskennallisesta sosiaalityöntekijä resurssista, jos myös avoimet vakanssit olisivat täynnä.

Sijaispätevien osuus: Sosiaalityöntekijän ammatissa voi toimia tilapäisesti enintään vuoden ajan sosiaalityöntekijän ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Opiskelija toimii ammattiin valmistuneen sosiaalityöntekijän johdon ja valvonnan alaisena. Sijaispätevien osuus lasketaan koko lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssista (B1+B2).

Taulukossa käytetyt symbolit

. tieto on epälooginen esitettäväksi

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi

thl.fi/tilastot/lshenkilostomitoitus

Lisää tietoa

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus -tilaston lisäksi THL seuraa Suojelu NYT! lastensuojelulain asiakasmitoituksen vaikutukset -hankkeessa mitoituksen vaikutuksia monimenetelmällisesti.

Toukokuun 2022 kysely selvitti monipuolisesti sosiaalityön organisoimista. Selvityksessä kysyttiin monipuolisemmin lastensuojelun ja muun sosiaalihuollon järjestämistapoja. Mielipiteitä työnorganisoinnin haasteista ja mahdollisista pyydettiin yksittäisiltä sosiaalityöntekijöiltä:

Yliruka, Laura; Harrikari, Timo; Forsell, Martta; Kuoppala, Tuula; Purhonen, Emmi; Salmela, Marianna (2022). [Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön organisoiminen sekä lastensuojelulain mukaisen henkilöstömitoituksen toteutuminen: Kuntakyselyjen tulokset.](#)

Kysely toistetaan kesällä 2023 ja tulokset julkaistaan syksyllä 2023.

[Tiedonkeruuhjeet ja lomakkeet](#)

Terveystieteiden tutkimuskeskus

ISSN 1798-0887

Laatuseroste (SVT)

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus

Tilastotietojen relevanssi

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitus -tilasto sisältää tiedot lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen toteutumisesta. Tilasto laaditaan hyvinvointialueilta saatujen tietojen pohjalta. Tilasto julkaistaan puolivuositain.

Tilastoraportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, palvelujen kehittäjille ja tutkijoille, medialle sekä muille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuudesta kiinnostuneille.

Tietojen käsittely perustuu lakiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008). Tietojen toimittamisesta on annettu päätös lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitusta koskevasta tiedonantovelvollisuudesta (THL 4706/5.03.00/2022).

Menetelmäkuvaus

THL pyytää hyvinvointialueilta puolivuositain tiedot:

- lastensuojelun asiakasmäärästä
- sosiaalityöntekijöiden määrästä
- niiden sosiaalityöntekijöiden määrästä, joiden asiakasmäärä ylittää lastensuojelulain (417/2007) 13 b §:ssä säädetyn rajan

Tiedot kerätään puolivuositain huhtikuun ja lokakuun toisen tiistain tilanteesta. Tiedot toimitetaan kokonaismäärinä, eikä sosiaalityöntekijä kohtaisesti.

Niille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetään muistutus.

THL:ssä saatuja tietoja verrataan alueen aiempiin tietoihin ja lastensuojelun avohuollon asiakasmäärään. Selvästi poikkeavat tiedot pyydetään tarkistamaan ja tarvittaessa korjamaan.

8.11.2022 tiedot pyydettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä siten, että palvelun järjestäjä sai valita, toimittiko tiedot kunnittain tai useamman kunnan tiedot yhdessä.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen luotettavuus riippuu siitä, ovatko hyvinvointialueet toimittaneet oikeelliset tiedot.

Tyypillisesti tilastojen laatu paranee ajan mittaan, kun tiedot on toimitettu useita kertoja ja vertailutiedot karsivat paikallisia vääринymmärryksiä. Koska kyseessä ei vielä ole vakiintunut tiedonkeruu on mahdollista, että osa tietojen hajonnasta selittyy paikallisesti poikkeavilla tulkinnoilla. Erityisesti lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden yhteisen ns. yhdenmetytyn työn erottelua on pidetty vaikeana.

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen voimaantuloa ja sen vaikutuksia on selvitetty muun muassa THL:n laajassa kyselyssä keväällä 2022 ([Yliruka et al 2022](#)), valvontaviranomaisen tarkastuksilla, palvelun järjestäjien omilla foorumeilla ja tiedotusvälineissä. Nämä muut henkilöstömitoituksen toteutumisesta tehdyt havainnot vaikuttavat tukevan tilaston havaintoa siitä, että henkilöstöä on liian vähän tietyillä alueilla, kun valtaosalla alueita ja sosiaalityöntekijöitä tilanne on lain mukainen. Keväällä 2022 tehty laajempi kysely toistetaan kesällä 2023.

Sosiaalityöntekijät, joiden asiakasmäärä ylittää 35 lasta

Sosiaalityöntekijöiden työ on paikoin organisoitu siten, että lastensuojelun sosiaalityön lisäksi sosiaalityöntekijät tekevät osin myös varhaisemman vaiheen lapsiperhetyötä tai heillä on asiakkaina nuoria aikuisia. Tästä syystä alueilla oli haasteita asiakasmäärän ylittävien työntekijöiden ja lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssin laskemisessa.

Asia on huomioitu myös lastensuojelulain taustavalmistelussa. ”Lakiesityksen tavoitetilana on, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia. On mahdollista, että lakiesityksen tavoitetilaa ei huomioida kaikissa kunnissa. Tällöin vaarana voi olla, että lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tosiasiallinen asiakasmäärä ylittää lakiesityksessä ehdotetut enimmäismäärät, eikä sillä saavuteta asetettua tavoitetta tosiasiallisen asiakasmäärän kohtuullistamisesta.” (HE 170/2021, sivu 50.)

Tiedonkeruu on kuitenkin rajattu, siten että enimmäisasiakasmäärä koskee vain alle 18-vuotiaita lapsia ja vain lastensuojelun asiakkaita. Enimmäisasiakasmäärää ei ole myöskään rajattu tietyn suuruiseen työpanokseen.

Tätä tilastoa varten tehty määrittely ei siis vastaa lain esitöissä kuvattua tavoitetilaa, että lasten asioista vastaavilla sosiaalityöntekijöillä ei olisi ehdotetun enimmäismäärän lisäksi muita asiakkuuksia (Hallituksen esitys HE 170/2021, sivu 50; Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslaitoksen mietintö StVM 34/2021). Tilastossa on päädytty yksiselitteisempään määrittelyyn mahdollisimman vertailukelpoisen tiedon saamiseksi.

Esimerkki: Sosiaalityöntekijä tekee kolmipäivästä työviikkoa, ja hänellä on 20 jälkihuollon yli 18-vuotiasta asiakasta ja 20 lastensuojelun alle 18-vuotiasta lasta. → Tilaston määrittelyn mukainen enimmäisasiakasmäärä ei ylity.

Sosiaalityöntekijäresurssi

Asiakaskeskiarvo lasketaan alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden määrä jaettuna lastensuojelun sosiaalityöntekijäresurssilla (ml. ns. sijaispäteivät). Sosiaalityöntekijäresurssi lasketaan kokoaikaisen ja osa-aikaisen työpanoksen summana.

Esimerkki: Sosiaalityöntekijä tekee kolmipäivästä työviikkoa. Hänellä on 20 jälkihuollon yli 18-vuotiasta asiakasta, joihin hän käyttää keskimäärin kolmasosan työajastaan sekä 20 lastensuojelun alle 18-vuotiasta lasta. → 20 asiakasta 0,4 resurssilla, jolloin työntekijän oma laskennallinen suhdeluku on 50.

Enimmäisasiakasmäärän ylittävien sosiaalityöntekijöiden määrä ja sosiaalityöntekijäresurssin määrittely eroista johtuu, että useat tilastoon lasketuista indikaattoreista ovat vain suuntaa-antavia. Esimerkiksi kun todetaan, että ”enimmäisasiakasmäärä ylittyi 14 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä” työntekijämääränä on käytetty sosiaalityöntekijäresurssia, eikä niiden henkilöiden kokonaismäärää, jotka ovat toimineet lastensuojelun sosiaalityöntekijöinä. Koska osa lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä on toiminut tehtävässä vain osa-aikaisesti, sosiaalityöntekijöiden tosiallinen määrä on suurempi kuin laskennallinen sosiaalityöntekijäresurssi. Tarkkaan ottaen siis ”enimmäisasiakasmäärä ylittyi enintään 14 prosentilla koko maan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä” siten että tosiasiallinen prosenttiosuus voi olla huomattavasti pienempikin riippuen siitä, moniko työntekijä tekee lastensuojelun sosiaalityötä vain osa-aikaisesti. Tämä käsitteellinen epätarkkuus ei kuitenkaan merkittävästi vaikuta tietojen hyödyntämiseen, koska se toistuu kaikilla alueilla ja kaikkina tarkasteluajankohtina.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tiedot perustuvat tietyn seurantapäivän tilanteeseen. Tiedonkeruun vakiintuessa tiedot pyritään julkaisemaan seuraavan kalenterikuukauden aikana.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastoraportti päivitetään THL:n [verkkosivuille](#).

Tilastosta tullaan myöhemmin julkaisemaan indikaattoritietoa myös [Sotkanet-verkkopalvelussa](#). Lastensuojeluidikaattorit saa näkyviin asiasanalla ”lastensuojelu”.

Ajankohtaista lastensuojeluun liittyvää tietoa löytyy myös [Lastensuojelun käsikirjasta](#).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilasto julkaistiin ensimmäisen kerran ajankohdalta 8.11.2022, jolloin tiedot koottiin kunnilta ja kuntayhtymiltä. Tämän raportin tiedot ajankohdalta 11.4.2023 on koottu

hyvinvointialueilta. On mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin kunnissa ja kuntayhtymissä marraskuussa 2022.

Tiedonkeruuta pilotoitiin keväällä 2022 osana THL:n toteuttamaa laajempaa kyselyä. Kysymykset ja määrittelyt vastasivat pitkälti lopullisia tiedonkeruun muotoiluja. Toisaalta vuoden 2022 toukokuun kysely ei ollut kattava (vastaaminen oli vapaaehtoista) eikä tietojen tarkastaminen ollut yhtä systemaattista. Joidenkin alueiden osalta kuitenkin myös toukokuun 2022 ja marraskuun 2022 tietoja voidaan pitää keskenään vertailukelpoisina.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tiedot on kerätty alueilta yhtenäisesti. Alueet kuitenkin poimivat tiedot omista järjestelmistään parhaaksi katsomallaan tavalla. Tiedonkeruun ohjeistus jättää myös jonkin verran paikallista soveltamisvaraa. Onkin varsin mahdollista, että tosiasiaassa alueiden tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Tilastoraportin erityiskysymykset

Tilasto julkaistaan nyt toista kertaa samansisältöisenä. Marraskuun 2022 tiedot kerättiin kunnilta ja kuntayhtymiltä, nyt kerätyt tiedot on saatu hyvinvointialueittain. On mahdollista, että hyvinvointialueet kokoavat tilastotiedot jossain määrin eri tavoin kuin kunnissa ja kuntayhtymissä on toimittu.

Tiedot saatiin 100 prosenttisesti kaikilta hyvinvointialueilta.